

Το Βλογημένο Μαντρί

Φώτη Κόντογλου

Κάθε χρόνο ο Άγιος Βασίλης τις παραμονές της Πρωτοχρονιάς γυρίζει από χώρα σε χώρα κι από χωριό σε χωριό και χτυπά τις πόρτες, για να δει ποιος θα τον δεχτεί με καθαρή καρδιά. Μια χρονιά, λοιπόν, πήρε το ραβδί του και τράβηξε. Ήτανε σαν καλόγερος ασκητής, ντυμένος με κάτι μπαλωμένα παλιόρασα, με χοντροπάπουτσα στα ποδάρια του και μ' ένα ταγάρι περασμένο στον ώμο του. Γι' αυτό τον παίρνανε για διακονιάρη και δεν τ' ανοίγανε την πόρτα. Ο Άγιος Βασίλης έφευγε λυπημένος, γιατί έβλεπε την απονιά των ανθρώπων και συλλογιζότανε τους φτωχούς που διακονεύουνε, επειδή έχουνε ανάγκη, μ' όλο που αυτός ο ίδιος δεν είχε ανάγκη από κανέναν, κι ούτε πεινούσε ούτε κρύωνε.

Αφού βολόδειρε από δω κι από κει κι αφού πέρασε από χώρες πολλές κι από χιλιάδες χωριά και πολιτείες, έφταξε στα ελληνικά τα μέρη, πού 'ναι φτωχός κόσμος. Απ' όλα τα χωριά πρόκρινε τα πιο φτωχά και τράβηξε κατά κει, ανάμεσα στα ξερά βουνά που βρισκόντανε κάτι καλύβια, πεινασμένη λεμπεσουριά.

Περπατούσε νύχτα κι ο χιονιάς βογκούσε, η πλάση ήτανε πολύ άγρια. Ψυχή ζωντανή δεν ακουγότανε, εξόν από κανένα τσακάλι που γάβγιζε.

Αφού περπάτηξε κάμποσο, βρέθηκε σ' ένα απαγκίο που έκοβε ο αγέρας από 'να μικρό βουνό, κι είδε ένα μαντρί κολλημένο στα βράχια. Άνοιξε την αυλόπορτα που ήτανε καμωμένη από άγρια ρουπάκια και μπήκε στη μάντρα. Τα σκυλιά ξυπνήσανε και πιάσανε και γαβγίζανε. Πέσανε απάνω του να τον σκίσουνε· μα, σαν πήγανε κοντά του, σκύψανε τα κεφάλια τους και σερνόντανε στα ποδάρια του, γλείφανε τα χοντροπάπουτσά του, γρούζανε φοβισμένα και κουνούσανε παρακαλεστικά τις ουρές τους.

Ο Άγιος σίμωσε στο καλύβι του τσομπάνου και χτύπησε την πόρτα με το ραβδί του και φώναξε:

«Ελεήστε με, χριστιανοί, για τις ψυχές των αποθαμένων σας! Κι ο Χριστός μας διακόνεψε σαν ήρθε σε τούτον τον κόσμο!».

Η πόρτα άνοιξε και βγήκε ένας τσομπάνης, παλικάρι ως εικοσιπέντε χρονώ, με μαύρα γένια· και δίχως να δει καλά καλά ποιος χτυπούσε την πόρτα, είπε στο γέροντα:

«Πέρασε μέσα στ' αρχοντικό μας να ζεσταθείς! Καλή μέρα και καλή χρονιά!».

Αυτός ο τσομπάνης ήτανε ο Γιάννης ο Μπαίκας, που τον λέγανε Γιάννη Βλογημένον, άνθρωπος αθώς σαν τα πρόβατα που βόσκαγε, αγράμματος ολότελα.

Μέσα στην καλύβα έφεγγε με λιγοστό φως ένα λυχνάρι. Ο Γιάννης, σαν είδε στο φως πως ο μουσαφίρης ήτανε γέροντας καλόγερος, πήρε το χέρι του και τ' ανασπάστηκε και τό 'βαλε

απάνω στο κεφάλι του. Ύστερα φώναξε και τη γυναίκα του, ως είκοσι χρονώ κοπελούδα, που κουνούσε το μωρό τους μέσα στην κούνια. Κι εκείνη πήγε ταπεινά και φίλησε το χέρι του γέροντα, κι είπε:

«Κόπιασε, παππού, να ξεκουραστείς».

Ο Άγιος Βασίλης στάθηκε στην πόρτα και βλόγησε το καλύβι κι είπε:

«Βλογημένοι νά 'σαστε, τέκνα μου, κι όλο το σπιτικό σας! Τα πρόβατά σας να πληθαίνουν ως του Ιώβ μετά την πληγήν και ως του Αβραάμ και ως του Λάβαν! Η ειρήνη του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού να είναι μαζί σας!».

Ο Γιάννης έβαλε ξύλα στο τζάκι και ξελόχισε η φωτιά. Ο Άγιος απίθωσε σε μια γωνιά το ταγάρι του, ύστερα έβγαλε το μπαλωμένο το ράσο του κι απόμεινε με το ζωστικό του. Τον βάλανε κι έκατσε κοντά στη φωτιά, κι η γυναίκα τού 'βαλε και μια μαξιλάρα ν' ακουμπήσει.

Ο Άγιος Βασίλης γύρισε κι είδε γύρω του και ξανάπε μέσα στο στόμα του:

«Βλογημένο νά 'ναι τούτο το καλύβι!».

Ο Γιάννης μπαινόβγαινε, για να φέρει τό 'να και τ' άλλο. Η γυναίκα του μαγεύρευε. Ο Γιάννης ξανάριξε ξύλα στη φωτιά.

Μονομιάς φεγγοβόλησε το καλύβι με μian αλλιώτικη λάμψη και εφάνηκε σαν παλάτι. Τα δοκάρια σαν νά 'τανε μαλαμοκαπνισμένα, κι οι πυτιές που ήτανε κρεμασμένες σαν να γινήκανε χρυσά καντήλια, και τα τυροβόλια κι οι καρδάρες και τ' άλλα τα σύνεργα που τυροκομούσε ο Γιάννης, λες κι ήτανε διαμαντοκολλημένα. Και τα ξύλα που καιγότανε στη φωτιά ευωδιάζανε σαν μοσκολίβανο και δεν τρίζανε, όπως τρίζανε τα ξύλα της φωτιάς, παρά ψέλνανε σαν τους αγγέλους πού 'ναι στον Παράδεισο.

Ο Γιάννης ήτανε καλός άνθρωπος, όπως τον έφτιαξε ο Θεός.

Φτωχός ήτανε, είχε λιγοστά πρόβατα, μα πλούσια καρδιά : *«Τῆ πτωχεία τὰ πλούσια!»*. Ήτανε αυτός καλός, μα είχε και καλή γυναίκα. Κι όποιος τύχαινε να χτυπήσει την πόρτα τους, έτρωγε κι έπινε και κοιμότανε. Κι αν ήτανε και πικραμένος, έβρισκε παρηγοριά. Γι' αυτό κι ο Άγιος Βασίλης κόνεψε στο καλύβι τους, ξημερώνοντας Πρωτοχρονιά, παραμονή της χάρης του κι έδωσε την ευλογία του.

Κείνη τη νύχτα τον περιμένανε όλες οι πολιτείες και τα χωριά της οικουμένης, αρχόντοι, δεσποτάδες κι επίσημοι άνθρωποι, πλην εκείνος δεν πήγε σε κανέναν τέτοιον άνθρωπο, παρά πήγε στο μαντρί του Γιάννη του Βλογημένου.

Σαν βολέψανε τα πρόβατα, μπήκε μέσα ο Γιάννης και λέγει στο γέροντα:

«Γέροντα, μεγάλη χαρά έχω απόψε που ήρθες, ν' ακούσουμε κι εμείς κανένα γράμμα, γιατί δεν έχουμε εκκλησία κοντά μας, μήτε καν ρημοκλήσι. Εγώ αγαπώ πολύ τα γράμματα της θρησκείας μας, κι ας μην τα καταλαβαίνω, γιατί είμαι ξύλο απελέκητο. Μια φορά μας ήρθε ένας γέροντας Αγιονορίτης και μας άφησε τούτη την αγιωτική φυλλάδα, κι αν λάχει να περάσει κανένας γραμματιζούμενος καμιά φορά, τον βάζω και τη διαβάζει. Εγώ όλα όλα τα γράμματα που ξέρω είναι τρία λόγια που τά 'λεγε ένας γραμματιζούμενος, που έβγαζε λόγο στο χωριό, δυό ώρες από δω, κι από τις πολλές φορές που τά 'λεγε, τυπωθήκανε στη θύμησή μου. Αυτός ο γραμματικός έλεγε και ξανάλεγε : "Σκώνιτι ου μήτηρ του κι τουν ανισπάζιτι κι του λέγ' : Τέκνου μου! Τέκνου μου!". Αυτά τα γράμματα ξέρω...».

Ήτανε μεσάνυχτα. Ο αγέρας βογγούσε. Ο Άγιος Βασίλης σηκώθηκε απάνου και στάθηκε γυρισμένος κατά την ανατολή κι έκανε το σταυρό του τρεις φορές. Ύστερα έσκυψε και πήρε από το ταγάρι του μια φυλλάδα κι είπε:

«Εύλογητός ό Θεός ήμῶν πάντοτε, νῦν καί άεί καί είς τούς αιώνας τῶν αιώνων!».

Ο Γιάννης πήγε και στάθηκε από πίσω του και σταύρωσε τα χέρια του. Η γυναίκα του βύζαξε το μωρό και πήγε κι εκείνη και στάθηκε κοντά στον άντρα της.

Κι ο γέροντας είπε το «Θεός Κύριος» και τ' απολυτίκιο της Περιτομής «Μορφήν άναλλοιώτως άνθρωπίνην προσέλαβες», χωρίς να πει και το δικό του τ' απολυτίκιο, που λέγει : «Είς πᾶσαν τήν γῆν έξήλθεν ό φθόγγος σου». Έψελνε γλυκά και ταπεινά, κι ο Γιάννης κι η Γιάνναινα τον ακούγανε με κατάνυξη και κάνανε το σταυρό τους. Κι είπε ο Άγιος Βασίλης τον όρθρο και τον κανόνα της εορτής «Δεῦτε λαοί, ᾄσωμεν», χωρίς να πει το δικό του κανόνα «Σοῦ τήν φωνήν ἔδει παρεῖναι, Βασιλειε». Κι ύστερα είπε όλη τη λειτουργία κι έκανε απόλυση.

Καθίσανε στο τραπέζι και φάγανε, ο Άγιος Βασίλειος ο Μέγας, ο Γιάννης ο Βλογημένος, η γυναίκα του κι ο μπάρμπα – Μάρκος ο Βουβός, που τον είχε συμμαζέψει ο Γιάννης και τον βοηθούσε.

Και, σαν αποφάγανε, έφερε η γυναίκα τη βασιλόπιτα και την έβαλε απάνω στο σοφρά. Κι ο Άγιος Βασίλης πήρε το μαχαίρι και σταύρωσε τη βασιλόπιτα κι είπε:

«Είς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Αγίου Πνεύματος!».

Κι έκοψε το πρώτο το κομμάτι κι είπε: «τοῦ Χριστοῦ», έκοψε το δεύτερο κι είπε: «τῆς Παναγίας», κι ύστερα έκοψε το τρίτο και δεν είπε: «τοῦ Αγίου Βασιλείου», αλλά είπε: «τοῦ νοικοκύρη τοῦ Γιάννη τοῦ Βλογημένου!».

Πετάγεται ο Γιάννης και του λέγει:

«Γέροντα, ξέχασες τον Άη-Βασίλη!».

Του λέγει ο Άγιος:

«Αλήθεια, τον ξέχασα!».

Κι έκοψε ένα κομμάτι κι είπε:

«Τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Βασιλείου!».

Ύστερα έκοψε πολλά κομμάτια και σε κάθε ένα που έκοβε έλεγε: *«τῆς νοικοκυρᾶς», «τοῦ μωροῦ», «τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Μάρκου τοῦ μογιλάλου», «τοῦ σπιτιοῦ», «τῶν ζωντανῶν», «τῶν φτωχῶν».*

Λέγει πάλι ο Γιάννης στον Άγιο:

«Γέροντα, γιατί δεν έκοψες για την αγιοσύνη σου;».

Του λέγει ο Άγιος:

«Έκοψα, ευλογημένε!».

Μα ο Γιάννης δεν κατάλαβε τίποτα, ο καλότυχος!

Έστρωσε η γυναίκα, για να κοιμηθούνε. Σηκωθήκανε να κάνουνε την προσευχή τους. Ο Άγιος Βασίλης άνοιξε τις απαλάμες του κι είπε την δική του την ευχή, που τη λέγει ο παπάς στη λειτουργία:

«Κύριος ὁ Θεός μου, οἶδα ὅτι οὐκ εἰμί ἄξιος, οὐδέ ἰκανός, ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς τοῦ οἴκου τῆς ψυχῆς μου...».

Σαν τελείωσε την ευχή κι ετοιμαζόντανε να πλαγιάσουνε, του λέγει ο Γιάννης :

«Εσύ, γέροντα, που ξέρεις τα γράμματα, πες μας σε ποιά παλάτια άραγες πήγε απόψε ο Άη-Βασίλης; Οι αρχόντοι κι οι βασιλιάδες τι αμαρτίες μπορεί νά 'χουνε; Εμείς οι φτωχοί είμαστεν αμαρτωλοί και κακορίζικοι, επειδής η φτώχεια μας κάνει να κολαζόμαστε!».

Ο Άγιος Βασίλης δάκρυσε. Σηκώθηκε πάλι απάνω, άπλωσε τις απαλάμες του και ξαναείπε την ευχή αλλιώςτικα:

«Κύριε ὁ Θεός μου, οἶδας ὅτι ὁ δοῦλος Ἰωάννης ὁ ἀπλοῦς ἐστὶν ἄξιος καὶ ἰκανός, ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην αὐτοῦ εἰσέλθῃς, ὅτι νήπιος ὑπάρχει, καὶ τῶν τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν...».

Και πάλι δεν κατάλαβε τίποτα ο Γιάννης ο καλότυχος, ο Γιάννης ο Βλογημένος...